

**Het Centrum voor Teksteditie
en Bronnenstudie (CTB)
van de Koninklijke Academie
voor Nederlandse Taal- en
Letterkunde (KANTL)**

Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB) – KANTL
K o n i n g s t r a a t 1 8 – 9 0 0 0 G e n t
email: ctb@kantl.be – tel: 09/265.93.50 – fax: 09/265.93.49
h t t p : / / w w w . k a n t l . b e / c t b /

© 2003 CTB

Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie
Koningstraat 18
b-9000 Gent

tel: +32 (0)9 265 93 50
fax: +32 (0)9 265 93 49
ctb@kantl.be
<http://www.kantl.be/ctb/>

Vlaamsche uitgevers nemen het zo nauw niet, zij gooien de boeken eenvoudig op de markt alsof het broodjes waren! Zij houden er waarachtig geen literair adviseur op na om hunne uitgaven, van het wetenschappelijk commentaar voorzien, bij het lezend publiek in te leiden. Dat publiek wordt verondersteld er alles van te weten [...]

Stijn Streuvels, De Bibliotheekgids, februari 1924, p. 47-48

Kennismaking met het CTB

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* (CTB) van de *Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* (KANTL) is het expertisecentrum inzake teksteditie en verricht fundamenteel onderzoek op het vlak van de ontsluiting van het Vlaamse literair en intellectueel erfgoed. De doelstellingen van het CTB zijn viervoudig:

1. projecten ontwikkelen en uitvoeren op het vlak van de teksteditie en de ontsluiting van het Vlaams literair en intellectueel erfgoed;
2. het verzorgen en (doen) uitgeven van wetenschappelijk verantwoorde uitgaven van literair en intellectueel bronnenmateriaal en literaire werken;
3. het voorbereiden en realiseren van ‘producten’ die de zichtbaarheid van het Vlaamse literair en intellectueel erfgoed bevorderen;
4. op de hierboven geschetste gebieden bijdragen leveren aan de theorievorming op nationaal en internationaal niveau en aan het beleidsvoorbereidend onderzoek in Vlaanderen.

Hiervoor werkt het CTB samen met universiteiten, conservatoria, hogescholen, onderzoekscentra, archieven, bibliotheken, bewaarplaatsen, musea, uitgeverijen en verscheidene initiatieven in binnen- en buitenland.

Sinds zijn oprichting in 2000 heeft het CTB al 13 wetenschappelijke onderzoeksprojecten voltooid, en verzorgden de medewerkers 16 zelfstandige publicaties en een vijfenzeventigtal artikels in (internationale) tijdschriften en boeken. Daarnaast zijn de medewerkers van het CTB regelmatige sprekers op (internationale) colloquia en verzorgen ze gastcolleges aan verschillende universiteiten in Europa, Afrika en de Verenigde Staten. Het CTB organiseert regelmatig studiedagen, workshops en allerhande evenementen rond het thema van de teksteditie en het literaire en intellectuele erfgoed. Sinds 2001 organiseert het CTB een reeks *Seminars in Electronic Editing* waarop internationale sprekers lezingen en demonstraties geven over het gebruik van Humanities Computing m.b.t. het werkgebied van het CTB. Voor de publicatie van de projectresultaten werkt het CTB nauw samen met commerciële en niet-commerciële uitgevers, en daarenboven heeft het CTB een eigen reeks publicaties: de CTB-Cahiers.

In 2003 werkt het CTB aan de uitgave van de briefwisselingen van Herman de Coninck, Karel van de Woestijne en Emmanuel de Bom, Maurice Gilliams en Emmanuel de Bom, Stijn Streuvels en zijn Duitstalige uitgevers, en van de componisten Peter Benoit en Louis De Meester. Daarnaast worden wetenschappelijk verantwoorde edities voorbereid van Streuvels' *Levensbloesem* en *Werkmensen*, Ivo Michiels' literatuurkritische opstellen (1948-1957), Johan Daisnes *Trein der Traagheid* en een tekstuitgave van *Spelen van Sinne* (editie van Willem Silvius - Antwerpen, 1562). Het CTB ontsluit ook het archief van de ‘Gentse’ Academie als bron van cultuur- en literatuurhistorisch onderzoek.

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* kreeg na amper 1 jaar werken al de *Literaire Prijs van de Stad Antwerpen 2001*.

Erfgoedzorg in Vlaanderen is dankzij het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* in de geprofessionaliseerde context terechtgekomen die openstaat voor het brede publiek. Het centrum heeft oorspronkelijke tekstuitgaven die kaderen in een culturele erfgoedtraditie bevrijd van allerlei remmen, ook de ideologische die in het verleden wel eens parten speelden. Op een ernstige manier erfgoed ontsluiten begint bij een toegankelijke taal. Een van de grootste verdiensten van het Centrum, zo meent de jury; is de manier waarop het de academische wereld heeft opengebroken en de soms dorre, academische taal nieuw leven heeft ingeblazen. Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* maakt duidelijk dat een studie niet ingewikkeld hoeft te klinken om nauwkeurig te zijn. Het getuigt van een grote openheid.

Uit het juryverslag van de Literaire Prijs van de Stad Antwerpen 2001

Werking van het CTB

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* ontwikkelt een wetenschappelijke werking, een publiekswerking en een administratieve werking en zet hiervoor medewerkers in.

De wetenschappelijke werking staat onder supervisie van een wetenschappelijke adviescommissie (GCTB) en wordt uitgebouwd aan de hand van:

- Projecten
- Publicaties
- Colloquia en studiedagen
- Seminars in Electronic Editing
- Workshops
- Onderzoeksverblijven
- Onderwijs
- CTB Prijs voor Teksteditie 2002
- Samenwerkingsverbanden

De publiekswerking besteedt aandacht aan:

- Het contextualiseren van de onderzoeksresultaten en de publicaties
- De organisatie van evenementen voor het brede publiek
- De uitbouw van de website
- Het verzorgen van de externe communicatie

De administratieve werking ondersteunt de wetenschappelijke werking en realiseert de publiekswerking, o.a. door het verzorgen van de personeelszaken, de interne en externe communicatie en een dagelijks en permanent secretariaat.

Over de werking wordt jaarlijks gerapporteerd in het jaarverslag dat zowel on-line wordt gepubliceerd als in het *Jaarboek van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*.

→Het jaarverslag over 2002 is te lezen op: <<http://www.kantl.be/ctb/report/versl2002.htm>>

8 - *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB-KANTL)*

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* heeft als vaste personeelskern een coördinator en een administratief medewerkster. De taak van de coördinator is in de eerste plaats de dagelijkse leiding van het CTB. Daaronder valt de wetenschappelijke en infrastructurele begeleiding van de uit te voeren projecten, en dat vanaf het concept van het project tot aan de uiteindelijke voltooiing, het uitbouwen van een publiekswerking en het verzorgen van de interne en externe communicatie. Daarnaast heeft de coördinator ook een wetenschappelijke opdracht, en doet onderzoek naar de noden in het veld. De coördinator rapporteert aan de Vast Secretaris van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde en via hem aan de Bestuurscommissie van de KANTL. Wat de wetenschappelijke werking betreft, rapporteert de coördinator aan de wetenschappelijke adviescommissie van het CTB (*Gemengde Commissie voor Teksteditie en Bronnenstudie - GCTB*).

De administratief medewerkster verzorgt de administratieve, financiële en juridische ondersteuning van het CTB en de projecten.

De *Gemengde Commissie voor Teksteditie en Bronnenstudie (GCTB)* treedt op als de wetenschappelijke adviescommissie van het CTB en is bij ministerieel besluit samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende instituten, organisaties en verenigingen. De GCTB kan uitgebreid worden met onafhankelijke adviseurs. De GCTB beoordeelt de ingediende projectvoorstellen en de dossiers van kandidaat-medewerkers, en doet aanbevelingen omtrent de wetenschappelijke werking van het CTB. De GCTB rapporteert aan de Bestuurscommissie van de KANTL.

De projectmedewerkers van het CTB zijn voor de duur van het onderzoeksproject in dienst van de KANTL als contractueel wetenschappelijk attaché en voeren het hun toegewezen project uit onder supervisie van de coördinator en de respectievelijke promotor die over de werkzaamheden trimestrieel rapporteert aan de coördinator en de GCTB.

In 2003 bestaat de ploeg van het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* uit 9 voltijdse medewerk(st)ers en 1 halftijdse. Vanaf september 2003 werd die ploeg aangevuld met nog vier voltijdse wetenschappelijk medewerk(st)ers bij.

- Medewerkers: <<http://www.kantl.be/ctb/staff/>>
- Adviescommissie: <<http://www.kantl.be/gctb/>>

Onderzoek bij het CTB

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* verricht fundamenteel onderzoek op het vlak van de ontsluiting van het Vlaamse literaire en intellectuele erfgoed. Het CTB doet dit zowel door het maken van wetenschappelijk verantwoorde tekstedities als door theorievorming. Wetenschappelijk verantwoorde tekstedities zijn fundamenteel in de zin dat ze de bronvormen voor toegepast onderzoek en onderwijs.

Editiewetenschap is al geruime tijd geen editietechniek meer, geen hulpwetenschap, maar een zelfstandige discipline met internationale scholen, onderzoekscentra, congressen en colloquia, professionele verenigingen, wetenschappelijke tijdschriften, jaarboeken, en leerstoelen aan gerenommeerde universiteiten.

Op heel korte tijd heeft het CTB zich sinds haar oprichting in 2000 internationaal gepositioneerd als koploper op het gebied van de elektronische editietheorie en -praktijk. Internationale standaarden voor *text-encoding en markup* (TEI-XML) worden hiervoor geëvalueerd en waar nodig uitgebreid in overleg met de internationale *Humanities Computing* gemeenschap, en geïmplementeerd in de eigen projecten.

Een sprekend voorbeeld hiervan is het paraplu-project DALF (*Digital Archive of Letters in Flanders*) dat in wezen een textbase is van gedigitaliseerde brieven van auteurs en componisten uit de 19de en 20ste eeuw waaruit allerlei spin-off producten gegenereerd kunnen worden naar gelang de wensen van de eindgebruiker: tekstedities, leesteksten etc, maar ook corpora voor synchroon en diachroon linguïstisch onderzoek, psycho-linguïstisch, geografisch, historisch, biografisch onderzoek etc. De formele grammatica van de DALF markup-taal (de *Document Type Definition* of DTD) is gedefinieerd als een uitbreiding op TEI, en incorporeert o.a. elementen uit internationale standaarden als MASTER (*Manuscript Access through Standards for Electronic Records*), MEP (*Model Editions Partnership*), en EAD (*Encoding Archival Description*). Het DALF project resulteert niet alleen in een formeel framework voor de realisatie van de textbase, en de productie van edities van briefwisseling, maar genereert ook ontologische onderzoeksvragen als *Wat is een brief?* of technische vragen naar de mogelijkheid van correspondentie-reconstructie.

Het CTB wil met haar onderzoeksprogramma een functie vervullen ten dienste van de Nederlandstalige cultuur en het internationale forum van de editiewetenschap.

- Publicatielijst: <<http://www.kantl.be/ctb/pub/>>
- Projecten van het CTB: <<http://www.kantl.be/ctb/project/>>
- DALF: <<http://www.kantl.be/ctb/project/dalf/>>

Vanmorgen samen met Edward Vanhoutte dossiertje gaan afgeven om bij Anciaux [minister van Cultuur] geld te bedelen om Hermans brieven te publiceren. Op het Martelarenplein Steve Stevaert [minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie] en Renaat Landuyt [minister van Werkgelegenheid en Toerisme] tegen het lijf gelopen. Stevaert zo lief in het echt als in de media. Praatje gemaakt. En dat ze de regering overeind moesten houden, zei ik. - Ja, ja, daar werd voor gezorgd.

*Kristien Hemmerechts, Een jaar als (g)een ander.
Amsterdam/Antwerpen: Atlas, p. 103-104.*

Projecten bij het CTB

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* werkt op basis van onderzoeksprojecten waarvoor, naargelang het beschikbare budget, regelmatig oproepen worden gepubliceerd. Potentiële promotoren dienen een projectaanvraag in op daarvoor bestemde formulieren met een maximale tijdsbegroting van 24 maand. De binnengekomen projecten worden door de wetenschappelijke adviescommissie van het CTB (GCTB) geëvalueerd en al dan niet geselecteerd voor uitvoering. Vervolgens worden via open vacatures medewerkers geselecteerd die onder supervisie van de respectievelijke promotoren en de coördinator van het CTB het project uitvoeren en hierover rapporteren.

Sinds september 2003 komen alleen projecten op het vlak van de teksteditie en de ontsluiting van het Vlaamse literaire en intellectuele erfgoed in aanmerking voor honorering, met uitsluiting van puur inventariserende of archivalische projecten.

Het gebruik van ICT in alle facetten van het onderzoek is een evidentie.

Sinds het opstarten van het CTB in augustus 2000 werden 28 wetenschappelijke projecten uitgevoerd en zijn er inmiddels 13 succesvol voltooid.

- Publicatielijst: <<http://www.kantl.be/ctb/pub/>>
- Projecten van het CTB: <<http://www.kantl.be/ctb/project/>>

Voorlopige balans: 28 projecten 13 projecten voltooid

2002-2003

Nieuwe projecten vanaf september 2003:

- Johan Daisne, *De Trein der Traagheid*: tekstkritische editie.
- Geannoteerde leesuitgave van 97 literatuurkritische opstellen van Ivo Michiels in *Het Handelsblad* (periode: juli 1948 - oktober 1957).
- *O Allemagne! O Allemagne!*: De Duitse brieven (1858) van Peter Benoit.
- Louis De Meester: briefwisseling uit het archief.
- Kritische leeseditie van het volledig dichtwerk van Jos de Haes.

Lopende projecten 2003:

- Geannoteerde editie van de brieven van Karel van de Woestijne aan Emmanuel de Bom.
- Editie van de briefwisseling van Stijn Streuvels met zijn Duitstalige uitgevers.
- Uitgave briefwisseling Herman de Coninck.
- **Brieven Edgar Tinel (1845-1921). [Voltooid]**
- DALF: Digital Archive of Letters in Flanders.
- Maurice Gilliams en Emmanuel de Bom. Uitgave van de briefwisseling.
- Stijn Streuvels. *Levensbloesem*. Tekstkritische editie.
- Stijn Streuvels. *Werkmensen*. Tekstkritische editie.
- Ivo Michiels' literatuurkritische opstellen (1948-1957). Geannoteerde leesuitgave.
- Spelen van Sinne. Tekstuitgave van de editie van Willem Silvius (Antwerpen, 1562).
- Het archief van de 'Gentse' Academie als bron van cultuur- en literatuurhistorisch onderzoek.

2001-2002

- **Tekstkritische editie van Hendrik Consience *De Leeuw van Vlaenderen*. [Voltooid]**
- Uitgave briefwisseling Herman de Coninck.
- Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers. Uitgave van de briefwisseling. **[Voltooid]**
- Het *Nieuw Vlaams Tijdschrift* (1948-1983). Wetenschappelijke ontsluiting van het **archief. [Voltooid]**
- De Kapel en de *Maatschappij der Nieuwe Concerten van Antwerpen* (muzikaal luik). **[Voltooid]**
- Wetenschappelijke ontsluiting van de verspreide briefwisseling en handschriften **Vlaamse medewerkers 't Fonteintje (1921-1924). [Voltooid]**
- **Brieven Edgar Tinel (1845-1921). [Voltooid]**

2000-2001

- **Parijse Brieven (1859-1863) van Peter Benoit. [Voltooid]**
- De memoires van vader Petrus Benoit en de inventaris van de muziekbibliotheek van **Jean Baptiste Benoit. [Voltooid]**

- **Thematische catalogus van het werk van Herman Roelstraete. [Voltooid]**
- **Thematische catalogus van het werk van Jules Toussaint de Sutter, met een kroniek van zijn leven. [Voltooid]**
- **Raymond Herreman. Brieven 1945-1947. [Voltooid]**
- **Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers. Uitgave van de briefwisseling. [Voltooid]**
- **Het *Nieuw Vlaams Tijdschrift* (1948-1983). Wetenschappelijke ontsluiting van het archief. [Voltooid]**
- **De Kapel en de Maatschappij der Nieuwe Concerten van Antwerpen (literair luik). [Voltooid]**
- **Roger van de Velde. *De knetterende schedels*. Tekstkritische editie. [Voltooid]**

Last year's presentation from this project was one of the high spots of DRH2002. This proposal indicates that they are not resting on their laurels. It is a logical continuation of the "strong encoding" typifying this project to attempt this kind of database analysis.

Anonieme reviewer over de paper van het CTB voor het Internationale colloqium Digital Resources for the Hunmanities 2003.

Publicaties, Lezingen, Gastcolleges, Workshops en TV-documentaires van het CTB en haar medewerkers

De wetenschappelijk medewerkers van het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* publiceren regelmatig in Nederlandstalige en internationale wetenschappelijke tijdschriften en boeken, waar ze hun (tussentijdse) onderzoeksresultaten presenteren voor een academisch publiek. Daarnaast leveren ze veelvuldig bijdragen voor meer populaire publicaties die voor een groter, algemeen cultureel publiek bedoeld zijn.

De medewerkers nemen regelmatig deel aan (inter)nationale colloquia en studiedagen en presenteren er hun papers en lezingen. De wetenschappelijk medewerkers van het CTB wordt over de hele wereld uitgenodigd voor het verzorgen van gastcolleges en workshops.

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* werkt bij voorkeur samen met commerciële en niet-commerciële uitgevers voor de uitgave van haar projectresultaten. Recent heeft het CTB ook een eigen reeks *CTB-Cahiers* opgestart voor de publicatie van onderzoeksresultaten (met een nadruk op bronnenpublicaties en tekstedities) die binnen de reguliere uitgeefpraktijk moeilijk liggen. De reeks heeft een wetenschappelijke redactie bestaande uit Prof. Dr. Marcel De Smedt (KuLeuven), Prof. Dr. Anne Marie Musschoot (KANTL), Dr. Yves T'Sjoen (Ugent) en Dr. Dirk Van Hulle (Universiteit Antwerpen) onder hoofdredactie van Edward Vanhoutte (coördinator CTB).

Voorlopige balans (01/08/00-18/11/03):

16 zelfstandige publicaties
75 artikels in tijdschriften of boeken
36 lezingen en papers
7 gastcolleges
2 workshops
1 TV-documentaire

2003

1. Zelfstandige publicaties

- Jan Dewilde, Ron van den Branden & Edward Vanhoutte, *Inventaris van de muziekbibliotheek van Jan Baptist Benoit*. Gent: CTB (KANTL), 2003. CD-ROM.
- Jan Dewilde, “*Tal van oude muziekboekskens*” *De familie Benoit en het muziekleven in Harelbeke tijdens de 19de eeuw*. Harelbeke: Stad Harelbeke, 2003. 54 p. ISBN: 90-90171-09-6.
- Jan Dewilde, Stijn Vanclooster & Edward Vanhoutte, “*Ik ga voyageeren door Amerika*” *De Amerikaanse concertreis (1893-1894) van Julius J.B. Schrey*. Gent: CTB (KANTL), 2003. 96 p. ISBN: 90-72474-503.
- Annick Schreuder e.a. *Schrijvers op Linkeroever. 55 straten, 8 gedichten, 8 verhalen*. Antwerpen: Erfgoedcel, 2003. 112 p.
- Edward Vanhoutte (red.). *De ene Leeuw is de andere niet. Zeven maal De Leeuw van Vlaenderen herlezen*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2002. 176 p. ISBN: 90-76785-05-8.
- Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (red.). *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2003 (in druk).
- Edward Vanhoutte & Ron Van Den Branden. *DALF guidelines for the description and encoding of modern manuscript material*. Gent: CTB, 2003.
<<http://www.kantl.be/ctb/project/dalf/>> .

2. Artikels in Tijdschriften en boeken

- De Smedt, Marcel & Edward Vanhoutte, ‘The Best of Three Worlds: Eclecticism in Editorial Theory. The Electronic Edition of Stijn Streuvels’ >>>De teleurgang van den Waterhoek<<.’ in: *Sichtungen. Internationales Jahrbuch des Österreichischen Literaturarchivs der Österreichischen Nationalbibliothek*. 2002/4. (in druk) [Preprint: <<http://www.onb.ac.at/sichtungen/berichte/smedt-m-1a.html>>]
- Debusschere, Joke. ‘Streuvels blijft thuis. Stijn Streuvels in briefwisseling met zijn Duitse uitgevers.’ in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, (juni 2003), p. 30-33.
- Debusschere, Joke. ‘Liever zakelijk blijven waar het over “zaken” gaat. Editie van de briefwisseling tussen Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers.’ in: Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (red.). *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2003 (in druk).
- Nuyens, Bart. “‘Meer waard dan mijn verzen.’ De correspondentie van Raymond Herreman, tussentijds dichter en voltijds criticus.’ in: Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (red.). *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis,

2003 (in druk).

- Vanclooster, Stijn. 'Het begin der historische opfrissing. De Kapel: artistieke beweging rond 1900.' in: Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (red.). *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2003 (in druk).
- Vanclooster, Stijn. 'Weemoedige blijdschap van te leven. Maurice Gilliams en Emmanuel de Bom.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, (juni 2003), p. 26-29.
- Vanclooster, Stijn. 'Eenen nieuwen morgen vol zonnige dromen. Hoe De Kapel leven bracht in het Antwerpse cultuurlandschap.' in: *Kunsttijdschrift Vlaanderen*, 52/295 (april 2003), p. 90-98.
- Vanclooster, Stijn. 'Een kruising van een grand seigneur en een oermens.' [Recensie van Harry G.M. Prick, *Een vreemdeling op de wegen. Het leven van Lodewijk van Deyssel vanaf 1890.*] in: *De Financieel Economische Tijd. (Cultuurbijlage)*. 16 april 2003.
- Vanclooster, Stijn. 'Vergeten Vlaamse Koppen.' [Recensie van Stefan Brijs, *De vergeethoek.*] *De Financieel Economische Tijd. (Cultuurbijlage)*. 30 april 2003.
- Vanhoutte, Edward. 'Een brief is een brief is een brief etc. Structurele en semantische problemen bij de elektronische editie van correspondentie.' in: Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (eds.), *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC, 2003. (in druk)
- Vanhoutte, Edward. 'Display or Argument: Markup and Visualisation for Electronic Scholarly Editions.' in: *Standards und Methoden der Volltextdigitalisierung. Beiträge des Internationalen Kolloquiums an der Universität Trier, 8./9. Oktober 2001*. Hrsg. von Thomas Burch, Johannes Fournier, Kurt Gärtner und Andrea Rapp. Stuttgart: Franz Steiner Verlag, 2003 (Abhandlungen der Geistes- und Sozialwissenschaftlichen Klasse. Einzelveröffentlichung. Nr. 9; Akademie der Wissenschaften und der Literatur Mainz), p. 71-96.
- Vanhoutte, Edward. 'The Value of Mentoring: Young Scholars in IT and the Humanities.' in: *Computers and the Humanities*, 37/2 (May 2003), p. 149-150.
- Vanhoutte, Edward. 'Activiteiten van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie in 2002.' in: G. De Schutter (red.). *Jaarboek van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde 2003*. Gent: KANTL, 2003, p. 51-63.
- Vanhoutte, Edward. 'Inleiding: Zeven argumenten voor het herlezen van De Leeuw van Vlaanderen.' in: Edward Vanhoutte (red.). *De ene Leeuw is de andere niet. Zeven maal De Leeuw van Vlaanderen herlezen*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2002, p. 11-20.
- Vanhoutte, Edward. 'Das >Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie in Flandern<: ein Zentrum für die Erschliessung des literairen und musikalischen Erbgutes.' in: *Sichtungen. Internationales Jahrbuch des Österreichischen Literaturarchivs der Österreichischen Nationalbibliothek*. 2002/4. (forthcoming) [Preprint: <<http://www.onb.ac.at/sichtungen/berichte/vanhoutte-e-1a.html>>]
- Vanhoutte, Edward & Ron Van den Branden, 'Describing, Transcribing, Encoding, and Editing Modern Correspondence Material: a Textbase Approach.' in: Fred Unwalla & Peter Schillingsburg (eds.) *Computing the edition*. Toronto: Toronto University Press. (in druk).
- Vanhoutte, Edward & Xavier Roelens. 'Feiten controleren, dat is onze job. Open brief aan de krant Het Laatste Nieuws.' 6 oktober 2003.

- <<http://www.kantl.be/ctb/pub/2003/Inopenbrief03.htm>>
- Van Raemdonck, Bert. 'Experimenten binnen de grenzen van het ernstige Het brievenarchief van het Nieuw Vlaams Tijdschrift.' in: Edward Vanhoutte & Yves T'Sjoen (red.). *Epistolaria. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2003 (in druk).
 - Van Raemdonck, Bert. 'Karel van de Woestijne en de Weled. Heer zijn zoon.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, (juni 2003), p. 21-25.
 - Van Raemdonck, Bert. 'Rudyard Kipling en Eugène Baie.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, (juni 2003), p. 57-60.

3. Lezingen en papers

- Rotthier, Isabel. *Daisning in de Academie*. Johan Daisne herdacht, Gent: KANTL, 24 oktober 2003.
- Vanclooster, Stijn. *Emmanuel De Bom, Stijn Streuvels en de Kalmthoutse heide*. Emmanuel De Bom, volksschrijver uit Kalmthout. Kalmthout: Gemeentehuis, 18 oktober 2003.
- Van den Branden, Ron & Edward Vanhoutte. *Presentational and Representational Issues in Correspondence Reconstruction*. Paper, DRH03. Cheltenham: University of Gloucestershire, 1 september 2003.
- Van den Branden, Ron & Edward Vanhoutte. *A Textbase Framework for the Description, Encoding, and Edition of Modern Correspondence Material*. Paper, New technologies, Old Texts. Leicester: De Montfort University, 9 juli 2003.
- Van Raemdonck, Bert. *Johan Daisne en het NVT*. Johan Daisne herdacht, Gent: KANTL, 24 oktober 2003.
- Van Raemdonck, Bert. *Ossenhaas en nieuwe erwten. Emmanuel De Bom en Karel Van de Woestijne*. Opening van de tentoonstelling 'Emmanuel De Bom, volksschrijver uit Kalmthout.' Kalmthout: Gemeentehuis, 18 oktober 2003.

4. Workshops

- Vanhoutte, Edward, Ron Van den Branden & Melissa Terras. *Book & Text Studies: Humanities Computing*. 5 day workshop. Grahamstown: Rhodes University (SA), 8-12 september 2003. (i.s.m. Association for Literary and Linguistic Computing, SLAIS-University College London & Rhodes University.)

2002

1. Zelfstandige publicaties

- Hendrik Conscience, *De Leeuw van Vlaenderen of de Slag der Gulden Sporen*. Tekstkritische editie door Edward Vanhoutte, met een uitleiding door Karel Wauters. Tielt: Lannoo, 2002. 537 p. ISBN: 90-209-4452-5.
- Edward Vanhoutte (red.). *Talig erfgoed. De zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw*. Gent: KANTL/CTB, 2002. 120 p. ISBN: 90-72474-46-5.
- Rudi Wuyts, Johan van Iseghem, Edward Vanhoutte, Johan Vanhecke & Diane 's Heeren. *Educatieve Brochure. Leeuwen van Vlaenderen. Hendrik Conscience in XIII hoofdstukken*. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 2002. 22 p.

2. Artikels in Tijdschriften en boeken

- Bruinsma, Ernst en Bert Van Raemdonck. 'Wij zijn hier eigenlijk bezig aan de derde reeks van Van Nu En Straks. Het ontstaan van het *Nieuw Vlaamsch Tijdschrift*.' in: *ZL*, 2/1 (2002), p. 63-82.
- Dewilde, Jan. 'Een naam als een klok, nog steeds onbekend. Het eeuwfeest van Peter Benoit voorbij.' in: *Cultureel Jaarboek Stad Antwerpen*. Antwerpen: Stad Antwerpen, 2002, p. 149-172.
- Dewilde, Jan. 'Zanglessen per brief. De contacten tussen Valentine Ledelier en Pauline Viardot.' in: *Forum*, januari-februari 2002, p. 14-19.
- Dewilde, Jan. 'Gerrit A.A. Wagner: de faam van de naam.' in: *Forum*, maart-april 2002, p. 12-17.
- Dewilde, Jan. 'Lodewijk Mortelmans en de Prijs van Rome: "Nevermore!".' in: *Forum*, mei-juni 2002, p. 14-20.
- Dewilde, Jan. 'Guilhelmine, Thérèse, Marguerite en Maria: toonkunstenaresen en musiciennes uit de 19de eeuw.' in: *Forum*, september-oktober 2002, p. 13-17.
- Dewilde, Jan. 'De Vlaamse toondichter Lodewijk Mortelmans: een synthese.' in: Guido Persoons, *Monografie Frans Mortelmans (1865-1936)*. Antwerpen, 2002, p. 45-49.
- Dewilde, Jan. Bijdragen in tentoonstellingscatalogus *Bedreigde klanken II. Endangered sounds. Een nieuwe toekomst voor het Vlaams muzikaal erfgoed?* Leuven, 2002.
- Dewilde, Jan. 'Eén been in de traditie, het andere in de vernieuwing.' concerttoelichting in het programmaboek van het Festival van Vlaanderen - Vlaams-Brabant 2002, p. 99. (Concert met muziek van Joseph Ryelandt en Jef Van Durme).
- Dewilde, Jan. 'Tinel, Mortelmans en de apostelen van het Ideaal.' concerttoelichting in het programmaboek van het Festival van Vlaanderen - Vlaams-Brabant 2002, p. 101. (Concert met muziek van Edgar Tinel en Lodewijk Mortelmans).
- Dewilde, Jan. 'Muzikaal kosmopolitisme in Vlaanderen.' concerttoelichting in het programmaboek van het Festival van Vlaanderen - Vlaams-Brabant 2002, p. 103. (Concert met muziek van Eduard Lassen en Frank Vanderstucken).
- Dewilde, Jan. Tekst voor het inlegboekje bij de cd *The Flemish connection. Orchestral music II* (werk van Brusselmans, Alpaerts, Mortelmans, Veremans en Vanderstucken door het Vlaams Radio Orkest o.l.v. Bjarte Engeset - Klara/Maestro music productions).
- Dewilde, Jan. Tekst voor het inlegboekje bij de cd *Schwanengesang Franz Schubert* (door István Kovács en Levente Kende).
- Schreuder, Annick. 'Postscriptum. Herman de Coninck in brieven.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 2 (juni 2002), p. 30-34.
- Vanclooster, Stijn. 'Roelants en Elsschot in staat van verdichting.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 3 (december 2002), p. 48-52.
- Vanclooster, Stijn. 'Schrijvers uit de tijd van Felix Timmermans. Deel 2. Karel van den Oever.' in: *Zilveren Verpozingen. Berichten van de Felix Timmermanskring*, 12/24 (december 2002), p. 24-28.
- Vanclooster, Stijn. 'Brieven die deuren openen. Stijn Streuvels en Lode Baekelmans.' in: Piet Thomas (red.). *Stijn Streuvels en zijn biografen. Jaarboek VI van het Stijn Streuvels genootschap*. Tielt: Lannoo, 2002, p. 57-72 en 282-283.

- Vanclooster, Stijn. 'Drie keer mis, De Pillecyn!' in: Piet Thomas (red.). *Stijn Streuvels en zijn biografen. Jaarboek VI van het Stijn Streuvelsgenootschap*. Tielt: Lannoo, 2002, p. 73-80 en 284.
- Vanclooster, Stijn. 'Schrijvers uit de tijd van Felix Timmermans. Deel 1. Lode Baekelmans.' in: *Zilveren Verpozingen. Berichten van de Felix Timmermanskring*, 12/23 (juli 2002), p. 18-21.
- Vanclooster, Stijn. "Die heren ergeren zich altijd aan het detail". Een brief van Streuvels aan Walschap.' in: *Zacht Lawijd. Literair-historisch tijdschrift*, 1/3 (2002), p. 20-25.
- Vanclooster, Stijn. 'Een verhaal over "Salomé". Uitleiding bij de heruitgave van *De hemelse Salomé van Felix Timmermans*. Wijnegem: Felix Timmermanskring, 2002, p. 69-75.
- Vanclooster, Stijn. "Als de stemming van een lenteweder". De ontvangst van Lenteleven in Vlaanderen en Nederland.' in: Marcel De Smedt (red.). *Ik was een versnoekte kwâjongen in mijn tijd...* Jaarboek VII van het Stijn Streuvelsgenootschap. Tielt, Lannoo, 2002, 119-150 en 354-355.
- Vanclooster, Stijn. 'Biografie van een "Wonderknappe".' [Recensie van Romain Vanlandschoot, Albrecht Rodenbach.] in: *De Financieel Economische Tijd (Tijd Cultuur)*, 23 oktober 2002, p. 19.
- Vanclooster, Stijn. 'Felix Timmermans en het tijdschrift *Alvoorder*.' in: Louis Vercammen (red.), *De jaren gaan voorbij. Jaarboek 2002 van het Felix Timmermansgenootschap*. Lier: Van In, 2002, p. 70-85.
- Vanhoutte, Edward. 'Verantwoording: een nieuwe editie van de Leeuw van Vlaanderen.' in: Hendrik Conscience, *De Leeuw van Vlaanderen of de Slag der Gulden Sporen*. Tekstkritische editie door Edward Vanhoutte, met een uitleiding door Karel Wauters. Tielt: Lannoo, 2002, p. 411-537.
- Vanhoutte, Edward. 'Afstuderen op Streuvels: bibliografie van de vroege jaren (1934-1955), met aanvullingen en correcties op de periode 1956-1996.' in: Marcel De Smedt (ed.). *Ik was een versnoekte kwâjongen in mijn tijd...* Jaarboek VII van het Stijn Streuvelsgenootschap. Tielt: Lannoo, 2002, p. 329-335 en 365.
- Vanhoutte, Edward. 'Vooraf' in: Edward Vanhoutte (ed.), *Talig Erfgoed. De zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw*. Gent: KANTL/CTB, 2002, p. 5-6.
- Vanhoutte, Edward. 'Literaire tekstedities, talig erfgoedonderzoek en humanities computing in Vlaanderen' in: Edward Vanhoutte (ed.), *Talig Erfgoed. De zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw*. Gent: KANTL/CTB, 2002, p. 105-119.
- Vanhoutte, Edward. 'Moeizame eerste regels van een cultboek.' in: *De Standaard*, 04/07/02, p. 12.
- Vanhoutte, Edward. 'Activiteiten van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie in 2001.' in: G. De Schutter (red.). *Jaarboek van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde 2002*. Gent: KANTL, 2002, p. 47-52.
- Vanhoutte, Edward. 'Merde! Of het moeizame schrijfproces. De handschriften van Hendrik Conscience's *De Leeuw van Vlaanderen*.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 2 (juni 2002), p. 21-25.
- Vanhoutte, Edward. 'Werk in Uitvoering. De Leeuw van Vlaanderen tussen Tekst en Werk in het Literair Museum.' in: *Cultureel Jaarboek Stad Antwerpen*, Antwerpen: Stad Antwerpen, 2002, p. 173-188.
- Vanhoutte, Edward. 'Veertig jaar afstuderen op Streuvels. Bibliografie van de aan de

Belgische universiteiten voorgelegde licentiaatsverhandelingen en doctorale dissertaties over (het werk van) Stijn Streuvels. 1956-1996.' in: Piet Thomas (red.) *Streuvels en zijn biografen. Jaarboek VI van het Stijn Streuvels genootschap*. Tiel: Lannoo, 2002. p. 249-262.

- Van Raemdonck, Bert. 'Koteren voor het NVT.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 3 (december 2002), p. 44-47
- Van Raemdonck, Bert. 'Karel Van de Woestijne en Emmanuel de Bom.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 3 (december 2002), p. 58-59
- Van Raemdonck, Bert. 'Een hun in zijn hemd (Julien Weverbergh). Een non-incident tussen BOK en het NVT.' in: *ZL*, 1/2 (januari 2002). p. 49-55.
- Van Raemdonck, Bert. 'Een boek van Ha en O' [recensie]. in: *Literatuur*, 19/2 (maart-april 2002), p. 100-102.
- Van Raemdonck, Bert. 'Alweer een staaltje van gepruts. Brieven aan het Nieuw Vlaams Tijdschrift.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 2 (juni 2002), p. 26-29.

3. Lezingen en papers

- Debusschere, Joke, Ron Van den Branden & Edward Vanhoutte. *Stretching the TEI for the Transcription of Corpora of Modern Correspondence*. DRH 02. Edinburgh: Edinburgh University Library, 10 September 2002.
- Dewilde Jan. *Vlaamse operacomponisten in Parijs in de 19de eeuw: Albert Grisar, Armand Limnander van Nieuwenhove en François-Auguste Gevaert*. Koninklijke Vlaamse Academie van België, Klasse van Schone Kunsten, 19 mei 2002.
- Dewilde Jan. *Flemish opera composers in Paris around the middle of the 19th century*. IMS-congres, Leuven, 6 augustus 2002.
- Vanhoutte, Edward. *Het CTB: Wat het eertyds was - wat het nu is - en nog meer wat het worden zal*. Opening van het nieuwe werkjaar van het CTB. Gent: KANTL, 4 december 2002.
- Vanhoutte, Edward. *De Lokvogel en de Kater in Digitopia; een fabel over digitalimultimedialisering*. Keynote address. NVB 90 Jubileumcongres. Ede (NL), 13 november 2002.
- Vanhoutte, Edward. *Texts and Transcriptions: Mapping Scribal Complexities onto a Line of Text*. Paper. DRH 02. Edinburgh: Edinburgh University Library, 10 September 2002.
- Vanhoutte, Edward. *Putting Time back in Manuscripts: Textual Study and Text Encoding, with Examples from Modern Manuscripts*. Paper. ALLC/ACH 02. Tübingen: University of Tübingen, 25 juli 2001.
- *Genetic editing and the concept of time. The transcription of modern manuscripts*. Universitetet i Bergen, Wittgenstein Archives, 14 juni 2002.
- Vanhoutte, Edward. *De Soap van Vlaenderen: 7 minutes of XTC*. Opening tentoonstelling Leeuwen van Vlaenderen. Hendrik Conscience in 13 hoofdstukken. Antwerpen: AMVC-Letterenhuis, 31 mei 2002.
- Vanhoutte, Edward. *Zorgen voor Later? Inventarisatie, Studie en Valorisatie: een drieledige benadering van het wetenschappelijk archiefonderzoek*. Keynote - Invited Speaker. Studiedag Voor eeuwig verloren. Documentenontsluiting, -beheer en -valorisering: een prewetenschappelijke bezigheid of wetenschappelijke arbeid? Antwerpen, 22 mei 2002.

- Vanhoutte, Edward. *Yesterday's TEI Tomorrow: TEI en de DBNL*. Invited Speaker. Discussienamiddag DBNL. Leiden (NL), 15 februari, 2002.

4. Gastcolleges

- Vanhoutte, Edward. *Genetic editing and the concept of time. The transcription of modern manuscripts*. Universitetet i Bergen, Wittgenstein Archives, 14 June 2002.
- Vanhoutte, Edward. *The Editor Will Change but Never Die: Man, Machine, and Scholarly Editions*. Invited Lecture, Grahamstown (South Africa): Rhodes University, 13 April 2002.
- Vanhoutte, Edward. *Five W's and a single H in Humanities Computing: Introducing, Defining, Developing, Researching, Teaching, and Applying a New Discipline*. Invited Public Lecture. Grahamstown (South Africa): Rhodes University, 12 April 2002.

5. Workshops

- Debusschere Joke, Edward Vanhoutte, Ron Van den Branden, Stijn Vanclooster, Bert Van Raemdonck, & Melissa Terras. *Het uitgeven van brieven*. Workshop. Antwerpen: Boekenbeurs voor Vlaanderen, 2 november 2002. (i.s.m. Vlaams Fonds voor de Letteren.)

2001

1. Zelfstandige publicaties

- De Smedt, Marcel (red.). *Teksteditie Vlaanderen 2000*. Gent: KANTL (CTB), 2001.
- Dewilde, Jan. *Me Voici à Paris. Parijse Brieven (1859-1863) van Peter Benoit*. Antwerpen: AMVC, 2001 (AMVC-publicaties 4). 363 p.
- Nuyens, Bart. *Louis Paul Boon. Frans Masereel. De Zon*. Antwerpen: Demian, 2001. 128p.
- van de Velde, Roger. *De knetterende schedels. Waarin opgenomen De knetterende schedels & Recht op antwoord*. Bezorgd door Britt Kennis. Met een nawoord van Stefan Brijs, Johan Vandenbroucke en Eric Vlamincx. Antwerpen: Nijgh & Van Ditmar, 2001. 203 p. ISBN 90-3887422-7.
- Vanhoutte, Edward & Dirk Van Hulle. *Paralipomena. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC, 2001. (AMVC-publicaties 3). 189 p. ISBN: 90-76785-04-X.

2. Artikels in Tijdschriften en boeken

- Nuyens, Bart. 'Raymond Herreman. Tussentijds dichter, voltijds criticus, briefschrijver.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 1 (december 2001), p. 33-34.
- Vanclooster, Stijn. 'Anarchisme in een kapel.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 1 (december 2001), p.35-38.
- Vanclooster, Stijn. 'Camille Melloy.' in: *Zacht Lawijd*, 1 (oktober 2001), p. 34-39.
- Vanclooster, Stijn. 'Lentewinden waaien over Vlaanderen. De Kapel en het tijdschrift Alvoorder.' in: *De Parelduiker*, 6 (2001), 4/5 (Elsschotnummer), p. 42-53.
- Vanhoutte, Edward. 'Lezen is een (onbetaalde) teamsport. Het Leeskringreglement en de leesgroeppraktijk in Vlaanderen.' in: *Leesidee*, 7/7 (oktober 2001), p. 551-552.

- Vanhoutte, Edward. 'Elke Bibliotheek een Alexandrijnse. Elektronische publicaties en digitalisering.' in: *Leesidee*, 7/2 (maart 2001): p. 126-128.
- Vanhoutte, Edward. 'De elektronisch-kritische editie van De teleurgang van den Waterhoek. Een demonstratie.' in: Marcel De Smedt (red.), *Teksteditie Vlaanderen 2000*. Gent: KANTL (CTB), 2000. p. 97-106. (Ook in: *Verslagen & Mededelingen van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, jg. 110, 2000/3 (2001), p. 257-366).
- Vanhoutte, Edward. 'Activiteiten van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie in 2000.' in: G. De Schutter (red.). *Jaarboek van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde 2001*. Gent: KANTL, 2001, p. 42-45.
- Vanhoutte, Edward. 'De lezer bedrogen. Een evacuatieplan voor de Vlaamse klassiekers.' in: *Leesidee*, 7/4 (mei 2001), p. 268-270.
- Vanhoutte, Edward. 'Minder is niet altijd meer. De historisch-kritische editie van Gerrit Achterbergs gedichten.' (over P.G. de Bruijn: Gerrit Achterberg. gedichten. Historisch-kritische editie.) in: *Leesidee*, 7/4 (mei 2001), p. 288-289.
- Vanhoutte, Edward. 'Evolutie van een volzin. Paralipomena en versies bij Stijn Streuvels.' in: Edward Vanhoutte & Dirk Van Hulle, *Paralipomena. Tekstgenetische studies*. Antwerpen: AMVC, 2001, p. 127-153.
- Van Raemdonck, Bert. 'Zoek de mens. Het archief van het Nieuw Vlaams Tijdschrift.' in: *Zuurvrij. Berichten uit het AMVC-Letterenhuis*, 1 (december 2001), p. 30-32.

3. Lezingen en papers

- Debusschere, Joke. "'Liever zakelijk blijven waar het over 'zaken' gaat.'" Editie van de briefwisseling tussen Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers.' *Epistolaria*. Antwerpen: AMVC, 19 September 2001.
- Nuyens, Bart. "'Meer waard dan mijn verzen.'" De correspondentie van Raymond Herreman, tussentijds dichter en voltijds criticus.' *Epistolaria*. Antwerpen: AMVC, 19 September 2001.
- Vanclooster, Stijn. 'De Kapel: artistieke beweging rond 1900.' *Epistolaria*. Antwerpen: AMVC, 19 September 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Towards a Typology for Electronic Editions.' STS 2001. New York: 20 april 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Mastering the Estate: Literaire tekstedities in Vlaanderen.' *Colloquim Talig Erfgoed*. Gent: KANTL, 18 mei 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Dancing with DALF: Towards a Digital Archive of Letters written by Flemish authors and composers in the 19th and 20th century.' ACH/ALLC 01. New York: NYU, 13 juni 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Een brief is een brief is een brief etc. Structurele en semantische problemen bij de elektronische editie van correspondentie.' *Epistolaria*. Antwerpen: AMVC, 19 September 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Display or Argument: Markup and visualization for scholarly editions.' Invited Speaker. *Standards und Methoden der Volltextdigitalisierung*. Trier: Universität Trier, 8 oktober 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Zorgen voor Later? De ontsluiting van het Vlaamse muzikaal en literair erfgoed.' Invited Speaker. *Studiedag Archieven en Beleid*. Brussel: VUB, 20 oktober 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'Met besten dank voor het handgeklap. Dankwoord bij de

- uitreiking van de Literaire Prijs van de Stad Antwerpen aan het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (CTB).' Antwerpen: Boekenbeurs, 5 november 2001.
- Vanhoutte, Edward. 'An author is not a scribe. Critique GÉNÉTIQUE and the TEI.' Invited Speaker. TEI Consortium members meeting. Pisa, 16 november 2001.
 - Vanhoutte, Edward. 'De schrijver is dood. Lang leve de uitgever (en tekstediteur).' Inleidende toespraak bij de voorstelling van Roger van de Velde, De knetterende schedels. Antwerpen: Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar, 30 november 2001.
 - Vanhoutte, Edward & Dirk Van Hulle. 'The "Guiltless" Notebook.' Genetic Joyce Studies. Antwerpen: University of Antwerp (UFSIA), 30 maart 2001.
 - Vanhoutte, Edward & Dirk Van Hulle. 'A European Curriculum: Towards an MA in Humanities Computing.' The Humanities Computing Curriculum / The Computing Curriculum in the Arts and Humanities. Nanaimo (CA): Malaspina University College, 9 november 2001.
 - Vanhoutte, Edward & Marcel De Smedt. 'The Best of Three Worlds. Eclecticism in Editorial Theory.' STS 2001. New York: 20 april 2001.
 - Van Raemdonck, Bert. 'Experimenten binnen de grenzen van het ernstige.' Epistolaria. Antwerpen: AMVC, 19 September 2001.

4. Gastcolleges

- Vanhoutte, Edward. *A matter of genetics: electronic editions of Joyce and Streuvels*. Paris: ITEM, 8 juni 2001.
- Vanhoutte, Edward. *Editiewetenschap & elektronische edities*. Gent: Universiteit Gent, 4 december 2001.

5. TV-documentaire

- Dewilde, Jan (research en scenario). *Peter Benoit. Tussen Brussel en Parijs*. CANVAS, 27 oktober 2001, 23.00 u.

2000

1. Zelfstandige publicaties

- Vanhoutte, Edward. *Zorgen voor Later? Argumenten voor de Wetenschappelijke Bestudering van de Vlaamse Muzikale en Literaire Archieven, Bibliotheken en Bewaarplaatsen*. Antwerpen: TCP, 2000. 180 p.

2. Artikels in Tijdschriften en boeken

- Vanclooster, Stijn. 'Raakpunten tussen Streuvels brieven en literaire werk.' in: Piet Thomas (red.). *Vrienden en wapenbroeders. Jaarboek V van het Stijn Streuvelsgenootschap*. Tielt: Lannoo, 2000, p. 175-195 en 357-359.
- Vanhoutte, Edward. 'Toespraken gehouden op de Studiedag Teksteditie Vlaanderen 2000. 3. Presentatie van de cd-rom door Edward Vanhoutte.' in: Piet Thomas (red.). *Vrienden en Wapenbroeders. Jaarboek V van het Stijn Streuvelsgenootschap*. Tielt: Lannoo, 2000, p. 318-328.
- Vanhoutte, Edward. 'Where is the editor? Resistance in the creation of an electronic critical edition.' in: Marilyn Deegan, Jean Anderson, and Harold Short (eds.) *DRH 98. Selected papers from Digital resources for the Humanities 1998*. University of

Glasgow, September 1998. (OHC Publication 12). London: Office for Humanities Communication, 2000, p. 171-183.

- Vanhoutte, Edward. 'Project Teksteditie "De teleurgang van den Waterhoek".' in: *Jaarboek 2000 van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*. Gent: KANTL, 2000, p. 38-40.
- Vanhoutte, Edward. 'A Linkemic Approach to Textual Variation. Theory and Practice of the Electronic-Critical Edition of Stijn Streuvels' De teleurgang van den Waterhoek.' in: *Human IT*, 1/2000, p. 103-138.
<<http://www.hb.se/bhs/ith/1-00/ev.htm>>.

3. Lezingen en papers

- Vanhoutte, Edward. *Een brug naar de toekomst. Streuvels en technologie*. IVN Veertiende Colloquium Neerlandicum. Leuven: KuLeuven, 29 augustus 2000.
- Vanhoutte, Edward. *The Electronic Streuvels Project (ESP): Concluding notes and (un)expected results*. DRH00 Digital Resources for the Humanities. Sheffield (UK): University of Sheffield, 10-13 september 2000.
- Vanhoutte, Edward. *Het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie. Het expertisecentrum voor de ontsluiting van het Vlaamse literair en muzikaal erfgoed*. Officiële voorstelling CTB. Antwerpen: Boekenbeurs voor Vlaanderen, 9 november 2000.

4. Gastcolleges

- Vanhoutte, Edward. *The Typopotamus called 'electronic edition'. Notes towards a definition and typology of electronic scholarly editions*. (Seminar in Humanities Computing). London: King's College, 8 december 2000.
- Vanhoutte, Edward. *The Weakest Link: Risk or Bank. Issues in creating electronic editions*. Oxford: Oxford University, 11 december 2000.

Colloquia, Seminars en Workshops van het CTB

Het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* organiseert jaarlijks, in samenwerking met andere partners, minstens één wetenschappelijk colloquium of studiedag, en verleent haar medewerking aan verschillende andere wetenschappelijke bijeenkomsten. Daarnaast organiseert het CTB op vraag van derden workshops over verschillende aspecten van de editiewetenschap. In 2001 vond de eerste *Seminar in Electronic Editing* plaats, waarop internationale sprekers lezingen en demonstraties geven. De seminars zijn vrij toegankelijk, vinden plaats in het gebouw van de KANTL, en worden goed aangekondigd.

Colloquia

- *Epistolaria - Studiedag tekstgenese 2001*. 19 september 2001, AMVC-Letterenhuis, Antwerpen.
- *Colloquim Talig Erfgoed*. 18 mei 2001, KANTL, Gent. (i.s.m. KANTL)
- *Pareferalia - Studiedag tekstgenese 2002*. 23 oktober 2002, AMVC-Letterenhuis, Antwerpen. (i.s.m. AMVC-Letterenhuis, Constantijn Huygens Instituut (KNAW), Genese en de Vakgroep Nederlandse Literatuur U. Gent)
- *Panelgesprek: Doel of Middel? De impact van de informatisering op de geschiedschrijving*. 13 december 2002, KANTL, Gent. (i.s.m. Vlaams-Nederlandse Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI), het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (VCV) en het Masereelfonds)
- *De Geboorte van het Vers - Studiedag tekstgenese 2003*. 5 november 2003, AMVC-Letterenhuis, Antwerpen.
- *ICT en de verwerking van kwantitatieve reeksen*. 9 december 2003, KANTL, Gent. (i.s.m. Vlaams-Nederlandse Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI))

Workshops

- *Het uitgeven van correspondentiemateriaal*. 2 november 2002. Antwerpen: Boekenbeurs voor Vlaanderen. (op uitnodiging van het Vlaams Fonds voor de Letteren)
- *Book & Text Studies Workshop: Humanities Computing*. 8-12 september 2003. Grahamstown: Rhodes University (SA). (op uitnodiging van de *Association for Literary and Linguistic Computing* en Rhodes University, i.s.m. de School for Library, Archive and Information Studies, University College London)

Seminar in Electronic Editing

2003

13 november (donderdag, 14u.30): Dr. Daniel Ferrer (ITEM, CNRS-ENS)
Complex Textual Objects: Writers' Manuscripts and Hypertexts

4 juli (vrijdag, 14u.): *New Technologies, Old Texts*

- Peter Kegel & Bert Van Elsacker (Constantijn Huygens Instituut, NL)
In progress - The Complete Works of W.F. Hermans: a report on the integration of digital technologies in the publication of a multi-volume edition.
- Vincent Neyt & Dirk Van Hulle (Universiteit Antwerpen-UIA)
Customizing the Edition: Aspects of Visualization in a Genetic Edition of Modern Manuscript Material.
- Ron Van den Branden & Edward Vanhoutte (CTB-KANTL)
A Textbase Framework for the Description, Encoding, and Edition of Modern Correspondence Material.

16 mei (vrijdag, 14u.30.): Dr. Melissa Terras (Royal Academy of Engineering, UK)
They wrote it, but how do we read it? The Vindolanda tablets and advanced

computing techniques

2 mei (vrijdag, 10u.30.): Prof. dr. Martha Nell-Smith (Maryland Institute for Technology in the Humanities, USA)

Dickinson, a User's Guide.

2001-2002

6 september (vrijdag, 14u.): The Transcription of Modern Manuscript texts for Electronic Editions.

- Edward Vanhoutte (CTB-KANTL)
Texts and Transcriptions: mapping scribal complexities onto a line of text.
- Joke Debusschere & Ron Van den Branden (CTB-KANTL)
Stretching the TEI for the transcription of corpora of modern correspondence.
- Vincent Neyt (Universiteit Antwerpen)
On the Advantages and Disadvantages of XSLT for Manuscript Transcription.

Medewerkers van het CTB

Coördinatie

- Edward Vanhoutte: Coördinator <evanhoutte@kantl.be>
- Cindy Holtyzer: Secretariaat <ctb@kantl.be>

Wetenschappelijk Medewerkers

- Joke Debusschere <joke.debusschere@arts.kuleuven.ac.be>
- Jan Dewilde <j.dewilde@dptd.ha.be>
- Janneke Diepeveen <djanika@hotmail.com>
- Bart Nuyens <bnuyens@uia.ua.ac.be>
- Xavier Roelens <xavierroelens@yahoo.co.uk>
- Isabel Rotthier <isabel.rotthier@tiscali.be>
- Ruud Ryckaert <ruudryckaert@hotmail.com>
- Annick Schreuder <hdcannick@yahoo.com>
- Maja Szczechura <jantar@tiscali.be>
- Stijn Vanclooster <stijnvanclooster@hotmail.com>
- Bert Van Raemdonck <bvraemdo@hotmail.com>
- Ron Van den Branden <ron_van_den_branden@hotmail.com>
- Willem Van den Daele <willemctb@operamail.com>

Bijlage:

Verslag over de activiteiten van het Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie in 2002

1. Inleiding

Het nieuwe werkjaar 2003 van het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* werd op 4 december 2002 onder een ruime belangstelling plechtig geopend in het Academiegebouw. Op het programma stonden, na de verwelkoming door Prof. dr. Karel Porteman, voorzitter van de KANTL, een pianorecital door Heli Jakobson met werk van Grieg en Skrjabin, de gastlezing 'Conscience, de leeuw en een luthof vol muziek' door Jan Dewilde, een stand van zaken door Edward Vanhoutte onder de titel 'Het CTB: Wat het eertyds was - wat het nu is - en nog meer wat het worden zal', en de uitreiking van de *CTB Prijs voor Teksteditie* aan Nele Bemong voor haar eindverhandeling *De Briefwisseling tussen Stijn Streuvels (1871-1969) en Joris Lannoo (1891-1971) uit 1925*.

Met dit van muziek doorspekte programma rond Hendrik Conscience nam het CTB zowel afscheid van het jaar waarin de tekstkritische editie van Hendrik Conscience's *De Leeuw van Vlaenderen* werd voltooid en gepubliceerd, als van het muzikale erfgoed als specifiek onderzoeksgebied. Het Centrum voor *Teksteditie en Bronnenstudie* zal zich vanaf 2003 concentreren op de teksteditie en de ontsluiting van het Vlaamse literair en intellectueel erfgoed.

Dit verslag over de werking van het *Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie* (CTB) rapporteert over het tweede deel van het tweede werkjaar dat liep van 1 oktober 2001 tot 30 september 2002, en de overgangperiode die liep van 1 oktober 2002 tot 31 december 2002. (Zie voor een verslag over de werkzaamheden in 2001: Georges De Schutter (red.), *Jaarboek 2002 van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, p. 47-52).

In 2002 ging de aandacht uit naar vijf specifieke gebieden:

- 1 Het afwerken van lopende onderzoeksprojecten.
- 2 Het opstarten en uitvoeren van nieuwe projecten.
- 3 Het aantrekken en opstarten van nieuwe projecten voor het derde werkjaar (2002-2003).
- 4 Het aanwerven van medewerkers voor de uitvoering van de nieuwe projecten.
- 5 De bevestiging en uitbouw van de administratieve en wetenschappelijke werking van het CTB met een nadruk op de interne en externe communicatie.

2. Tweede werkjaar 2001-2002 (01/01/2002-30/09/02)

Op 30 september 2002 waren vier van de vijf projecten die door de *Gemengde Commissie voor Teksteditie en Bronnenstudie* (GCTB) in de vergadering van 26 juni 2001 werden goedgekeurd voor uitvoering in het werkjaar 2001-2002 afgerond. Wat het literaire erfgoed betreft, werd er gewerkt aan de uitgave van de briefwisseling Stijn Streuvels met zijn uitgevers; de ontsluiting van het archief van het *Nieuw Vlaams Tijdschrift* (1946-1983); en de wetenschappelijke ontsluiting van de verspreide briefwisseling en handschriften van de Vlaamse medewerkers van *'t Fonteintje* (1921-1924). Wat het muzikale erfgoed betreft, werd er gewerkt aan de ontsluiting van het archief van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten van Antwerpen* en de ontsluiting van de brieven van Edgar Tinel (1854-1912). Het laatste project werd voor drie maanden onderbroken wegens het zwangerschapsverlof van de projectmedewerkster en werd op 31 januari 2003 afgewerkt.

Na een voorbereidende periode van ruim een jaar, werd het projectondersteunend ICT project *Digital Archive of Letters by Flemish authors and composers from the 19th & 20th century* opgestart. Tevens werd het ad-hoc project *De Leeuw van Vlaenderen: tekstkritische editie* succesvol afgerond met een publicatie en een voorstelling op 5 november 2002. De voorbereiding van de uitgave van de briefwisseling van Herman de Coninck, dat als extern project wordt gefinancierd met een bijkomende toelage vorderde goed in 2002.

2.1. Muzikaal erfgoed

Het project rond het archief van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten van Antwerpen* (uitvoerder: Jan Dewilde, promotor W. Michaël Scheck) kreeg tijdens de uitvoering van het project zijn definitieve titel: *De Maatschappij der Nieuwe Concerten van Antwerpen: Lodewijk Mortelmans en De Kapel*. In een eerste fase werd het archief van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten*, zoals het bewaard wordt in de bibliotheek van het Koninklijk Vlaams Conservatorium in Antwerpen, beschreven en geïnventariseerd in een database. Op die manier werd het archief ontsloten en toegankelijk gemaakt. Dit is absoluut noodzakelijk om een goed beeld te verkrijgen van de interne organisatie en van de impact van deze belangrijke Antwerpse concertvereniging. Zo is het bijvoorbeeld duidelijk dat de *Maatschappij der Nieuwe Concerten*, dank zij haar goede contacten met dirigenten, zangers en instrumentalisten, ook zwaar woog op het Brusselse concertleven. Voorts wordt uit de vele brieven van dirigent Lodewijk Mortelmans de orkestpraktijk uit de eerste decennia van de 20ste eeuw duidelijk. In een tweede fase ging de projectuitvoerder op inspectie om nieuw materiaal te lokaliseren. Zo werd in een privé-archief een deel van de correspondentie terug gevonden tussen Lodewijk Mortelmans en Henri Fester, de voorzitter van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten*. Die brieven werpen een nieuw licht op het conflict tussen Mortelmans en de Maatschappij dat een verklaring biedt voor de vervanging na de eerste wereldoorlog van Mortelmans als dirigent door Lodewijk De Vocht. Uit deze brieven wordt namelijk duidelijk dat Mortelmans alle concerten zelf wilde dirigeren en liever geen gastdirigenten naast zich zag. Het bestuur van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten* wilde op dat punt niet toegeven. Begrijpelijk, want dankzij de internationale contacten van Ernest Van Dijk kon de concertvereniging wereldberoemde dirigenten als Gustav Mahler naar Antwerpen halen. Dit project zal uiteindelijk resulteren in:

- 1 Een beschrijving van het muziekaandeel in de activiteiten van *de Kapel* (concerten, muzikale opulstering van manifestaties, de rol van musici in *de Kapel*);

- 2 Een gedetailleerde historiek van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten* (met een exhaustieve lijst van de concerten);
- 3 Een beschrijving van de rol die de componist en dirigent Lodewijk Mortelmans in zowel *de Kapel* als de *Maatschappij der Nieuwe Concerten* heeft gespeeld;
- 4 Een uitgebreide inventaris van het archief van de *Maatschappij der Nieuwe Concerten*.

De projectresultaten zullen gepubliceerd worden in twee hoofdstukken van het op stapel staande boek over *De Kapel* (red. Stijn Vanclooster).

Het project *Ontsluiting van de brieven van Edgar Tinel (1854-1912)* (uitvoerster: Nele Verstraeten, promotor: Bernard Huys) inventariseerde en ontsloot 4.316 documenten uit de collectie van de afdeling Muziek van de *Koninklijke Bibliotheek Albert I* via het VUBIS systeem. De catalogus is te raadplegen via de opac van de Koninklijke Bibliotheek <<http://opac.kbr.be/nkbr1.htm>> . De grote verzameling waardevolle documenten rond de figuur van de Vlaamse componist Edgar Tinel werd in 1981 door de KB verworven en omvat zowel autografische muziekhandschriften, gedrukte partituren, boeken over muziek als brieven van de componist en zijn tijdgenoten, een rijke iconografie en een omvangrijke collectie concertprogramma's en -recensies. Dit project concentreerde zich op de verzameling autografische brieven. De volgende stappen werden hierbij doorlopen: de brieven werden per geadresseerde (d.i. bij de brieven van Edgar Tinel) of per briefschrijver (d.i. bij de brieven aan Edgar Tinel) gerangschikt en vervolgens chronologisch geordend; elk document kreeg een identificatienummer; elk document werd beschreven en geïnventariseerd volgens de regels voor het beschrijven van handschriftelijk materiaal in VUBIS. Zo werden bijvoorbeeld de briefwisselingen van zijn uitgever Breitkopf & Härtel en enkele andere uitgevers (Fürstner, Ries & Erler, - Desclée, H. Lemoine en Schott), Jan Blockx, Constance Teichmann, en van Kardinaal Mercier aan Edgar Tinel beschreven, evenals de brieven van Edgar Tinel aan de familie Alberdingk-Thym. Er werd ook een inspectieronde ondernomen naar briefwisseling van en aan Edgar Tinel die zich in andere archieven bevinden (v.b. in het AMVC-Letterenhuis). Het project zal uiteindelijk resulteren in:

De ontsluiting van 4.316 documenten via de on-line catalogus van de KB;
Een inventaris op de briefwisseling van en aan Edgar Tinel die bewaard wordt in de KB. Die uitgave wordt een co-productie met de Afdeling Muziek van de Koninklijke Bibliotheek.

2.2. Literair erfgoed

Het project *Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers. Uitgave van de briefwisseling* (uitvoerster: Joke Debusschere, promotor: Marcel De Smedt) wil, meer dan alleen de inventarisatie van de briefwisseling tussen Stijn Streuvels (1871-1969) en zijn uitgevers, de inhoudelijke ontsluiting en een wetenschappelijk verantwoorde, elektronisch-kritische editie van het epistolaire erfgoed voortbrengen. (De correspondentie tussen Streuvels en de Amsterdamse uitgeversmaatschappij Veen kan echter niet in de editie opgenomen worden vanwege een expliciete claim op het materiaal door het Constantijn Huygens Instituut in Nederland.). In het tweede projectjaar werd de briefwisseling met Vlaamse uitgevers als het *Davidfonds* (Leuven), *Zonnewende* (Kortrijk), *Wiek Op* (Brugge), *Regenboog* (Borgerhout), *Excelsior* (Brugge), *Het Kompas / De Spieghel* (Mechelen), *Standaard Boekhandel*

(Antwerpen) en met Nederlandse uitgevers als *Brand* (Hilversum), *Meulenhoff* (Amsterdam), en *De Gemeenschap* (Utrecht) getranscribeerd, geëditeerd en geannoteerd. Het gaat hierbij om een corpus van ca. 600 brieven, uit de collectie van het AMVC-Letterenhuis, het KADOC en enkele privé-collecties. Het materiaal wordt aangemaakt in TEI-compliant XML (eXtensible Markup Language) m.b.v. de DALF DTD die door het CTB (Edward Vanhoutte & Ron Van den Branden) speciaal werd ontwikkeld voor de transcriptie en beschrijving van modern briefmateriaal. Het uiteindelijke resultaat wordt een elektronische editie van de briefwisseling tussen Stijn Streuvels en zijn Nederlandstalige uitgevers (ca. 1.800 brieven) die op CD-ROM zal verschijnen.

Het project *Nieuw Vlaams Tijdschrift (1948-1983). Ontsluiting van het archief* (uitvoerder: Bert Van Raemdonck, promotor: Leen van Dijck) dat over de voorbije twee werkjaren liep, werd succesvol afgerond met de ontsluiting van meer dan 100 handschriften en de inventarisatie van meer dan tienduizend brieven in Agrippa, de on-line catalogus van het AMVC-Letterenhuis. Daarmee is het NVT archief van de periode 1946-1980 volledig ontsloten. De beschrijving van de brieven gebeurde gedetailleerd: naast de correspondenten en de datering zijn gegevens over de aard en de materie van de brieven opgenomen in die beschrijving. Vaak is ook het onderwerp bondig samengevat. Die beschrijving maakt van het archief een snel en efficiënt te doorzoeken corpus, dat een schat aan informatie kan opleveren. Uit praktische overwegingen werd het project beperkt tot het jaar 1980 in plaats van 1983. Over de laatste drie jaargangen is er bijzonder weinig correspondentie bewaard, die dan nog vooral van administratieve aard is. Een klassering en een nummering voor die brieven is daarom voorlopig zinloos. Het AMVC-Letterenhuis hoopt dankzij een schenking alsnog het archief te vervolledigen, zodat pas dan een beschrijving in Agrippa zinvol wordt. De projectmedewerker ontsloot het archief niet alleen materieel maar ook al voor een deel inhoudelijk door de publicatie van bijdragen in tijdschriften en de medewerking aan colloquia. Naast de tot hier toe vermelde resultaten, zal eind 2003 een kroniek van het NVT verschijnen onder de titel "*Allemaal zeep aan onze zolen.*" *Kroniek van het Nieuw Vlaams Tijdschrift (1946-1950)*. Dit gebeurt in co-productie met het AMVC-Letterenhuis. Dit boek volgt het reilen en zeilen van de NVT-redactie gedurende de eerste vijf jaargangen (1946-1950) en sluit af met de eerste uitreiking van de *Arkprijs van het Vrije Woord*, een prijs die vandaag nog altijd wordt uitgereikt. Vooraf wordt uitvoerig belicht hoe het NVT eigenlijk een voltooiing is van de plannen die August Vermeylen al tijdens 1943 had om een nieuw tijdschrift in het leven te roepen. De naam van dat blad was *Diogenes*. Het boek bestaat enerzijds uit kalenders (1943-1950), waarin allerlei 'verhaallijnen' naar boven komen dankzij talloze citaten uit de redactionele correspondentie, en anderzijds uit beschouwende hoofdstukken, die al die 'lijnen' tot een consistent 'verhaal' samenbrengen.

Het project *Wetenschappelijke ontsluiting van de verspreide briefwisseling en handschriften Vlaamse medewerkers 't Fonteintje (1921-1924)* (uitvoerder: Stijn Vanclooster, promotor: Leen van Dijck) omvatte twee fasen. In een eerste fase werden alle in het AMVC-Letterenhuis bewaarde handschriften van de redacteurs en medewerkers van 't *Fonteintje (1921-1924)* geïnventariseerd en ontsloten (alle autografen van Richard Minne, Maurice Roelants, Karel Leroux, Jan Melis, Urbain van de Voorde, Firmin Van Hecke, Hendrik Coopman, Willem Putman en Joris Vriamont.) In een tweede fase werden de handschriften van de medewerkers van *Forum (1932-1935)* ontsloten en geïnventariseerd (autografen van Willem Elsschot, Gerard Walschap, Jan van Nijlen, Jan Vercammen, N.A. Drojine (A.G. Christiaens), Marcel Matthijs, René Verbeeck, Van Uytvanck, Karel Jonckheere, Karel Vertommen, Victor Brunclair, P.G. Buckinx, Amand Simoens, Paul

Rogghé, Bert Decorte, Fritz Francken, Paul van de Woestijne, Max Lamberty, René Berghen, August Vanhoutte en J. Verbruggen). De ontsluiting en inventarisatie gebeurde in Agrippa . Daarbij werden ook andere dossiers bij de ontsluitingsopdracht betrokken zoals dat van het nieuw ontdekte studententijdschrift *Moderne Kunst*, dat niet alleen een nieuwe *record* in de klapper kreeg toebedeeld, maar waarrond ook handschriften van diverse niet-Fonteiniers moesten worden verwerkt (Jozef Muls, Gaston van de Veegaete,...). Tot nog toe werd er aangenomen dat dit blad dat Maurice Roelants in zijn studententijd aan de Gentse Normalschool tussen 1912 en 1913 uitgaf, niet bewaard was gebleven. De vondst betreft een twaalftal met de hand volgeschreven en mooi geïllustreerde schoolschriftjes, waarvan elke drie maanden één exemplaar werd uitgegeven. Bekend geworden medewerkers aan *Moderne Kunst* waren naast Roelants onder anderen Raymond Herreman en Achilles Mussche. In het blad treffen we hun eerste poëzie, verhalend proza en kritische beschouwingen aan. De op heden onontdekte periodiek *Moderne Kunst* kunnen we beschouwen als een bescheiden voorafschaduwning van 't *Fonteintje*, waarvan Maurice Roelants en Raymond Herreman later (samen met Richard Minne en Karel Leroux) redacteurs zouden zijn. We stellen vast dat in de tegenhanger van Ruimte heel wat elementen te vinden zijn die de Fonteiniers al veel vroeger, m.n. tijdens hun studententijd, bezighielden. Het opduiken van een bron als *Moderne Kunst* is een fraai nevenaspect, dat aantoont welke verrassingen een inventarisatie-opdracht kan opleveren - zo wordt eigenlijk aangetoond dat alle bewaarde handschriften (zij het natuurlijk volgens prioriteiten) het verdienen te worden beschreven. Zonder een grondige inventarisatie van de Roelants-handschriften zou bijvoorbeeld het verloren gewaande tijdschrift nog ongeweten in de kelders van het AMVC-Letterenhuis liggen.

Het project *Herman de Coninck: Brieven* (uitvoerster: Annick Schreuder, promotor: Kristien Hemmerechts) startte op 1 juni 2002 en loopt tot eind oktober 2003. Dit project is in vele opzichten uitzonderlijk, niet in het minst omdat het hier de briefwisseling betreft van een recent gestorven auteur. De naar schatting 15.000 brieven van en aan De Coninck die in het AMVC-Letterenhuis worden bewaard, vormen het uitgangspunt voor de opbouw van een corpus waaruit geselecteerd zal worden voor opname in het uiteindelijke resultaat: een brievenboek dat in 2004 moet verschijnen bij *De Arbeiderspers* en waarbij de veelzijdigheid van Herman de Coninck als briefschrijver centraal staat. In dit werkjaar werd het materiaal voor het grootste deel gelezen en gerangschikt. Ontbrekende briefwisselingen en aanvullingen werden opgespoord en er werd getracht de brieven of kopieën er van in te zien of te verwerven. Een redactieraad bestaande uit Kristien Hemmerechts, Piet Piryns, Benno Barnard en de projectmedewerkster komt geregeld samen om het verwerkte materiaal te bespreken en te selecteren voor het boek. De privacy-problematiek, inherent aan een dergelijk project met recente briefwisseling en onderhevig aan de wetgeving ter zake, vormt een groot punt van aandacht bij de uitvoering van dit project en stelt restricties aan de selectie van het materiaal. De Coninck lardeerde ook zijn zakelijke brieven nogal eens met persoonlijke ontboezemingen en beslommingen. Daarbij gaat het er niet zozeer om wat er op juridische gronden (i.v.m. de auteursrechtenwetgeving) gepubliceerd zou kunnen worden, maar hoe om te springen met passages die voor de betrokkenen pijnlijk of te intiem zouden kunnen zijn. Op vraag van uitgeverij Lannoo bereidde Edward Vanhoutte in 2001-2002 een tekstkritische leeditie voor van Hendrik Conscience. *De Leeuw van Vlaenderen of de Slag der Gulden Sporen* die op 5 november 2002 werd voorgesteld op de Consciencetentoonstelling in het AMVC-Letterenhuis. Dirk Demuyne (Lannoo), Marcel De Smedt en Tom Naegels namen het woord.

2.3. Projectondersteuning

Het project DALF staat voor *Digital Archive of Letters written by Flemish authors and composers in the 19th and 20th century* (projectuitvoerders: Ron van den Branden & Edward Vanhoutte). Het is bedoeld als lange-termijnproject waarbinnen een groeiende verzameling (textbase) wordt aangelegd van elektronische edities van de correspondentie van Vlaamse schrijvers en componisten uit de 19de en 20ste eeuw. Een vereiste van deze tekstverzameling is de mogelijkheid om ze zo breed mogelijk te kunnen ontsluiten, zowel wat betreft mogelijke eindproducten (verschillende presentatievormen) als gebruiksvormen (openheid m.b.t. uiteenlopende onderzoeksdoeleinden zoals literaire kritiek, geschiedenis, linguïstiek). Om een dergelijke openheid en dus maximale (her)bruikbaarheid van elk van de elektronische brievenedities te kunnen garanderen, moet eerst een algemeen technisch raamwerk worden ontwikkeld waarbinnen DALF-projecten kunnen worden opgenomen. Een eerste fase in de ontwikkeling van een raamwerk voor DALF-projecten bestond uit het vastleggen van een formaat voor de elektronische opmaak van brieven (gedefinieerd in XML onder de vorm van een extensie op de TEI DTD's). De resultaten van deze eerste fase werden voorgesteld op het Seminar in Electronic Editing van het CTB op 6 september 2002, en op het internationale colloquium *Digital Resources for the Humanities 2002* aan de universiteit van Edinburgh, waar heel wat internationale belangstelling bleek voor het opzet van het project en de gemaakte voorstellen. Projectsite: <<http://www.kantl.be/ctb/project/dalf/>>

3. Tussenperiode 01/10/02-31/12/02

In de vergadering van de Gemengde Commissie voor Teksteditie en Bronnenstudie (GCTB) van 9 juli 2002 werden 4 nieuwe projecten i.v.m. het muzikale erfgoed en 8 nieuwe projecten i.v.m. het literaire erfgoed gerangschikt voor uitvoering in het werkjaar 2002-2003:

3.1. Muzikaal erfgoed

<i>Projecttitel</i>	<i>Maanden</i>	<i>Promotor</i>
O Allemagne! O Allemagne! De Duitse brieven van Peter Benoit.	12	W. Michaël Scheck
Documentatie van het muziekarchief van het Instituut voor Psychoacustica en Elektronische muziek (IPEM).	24	Marc Leman
Matrix. Bewaring, ontsluiting en bestudering van het meest recente Vlaams muzikaal erfgoed.	24	Mark Delaere
Leven en werk van Martin Lunssens (1871-1944) - cultuurhistorische situering.	12	Roos Van Driessche

3.2. Literair erfgoed

<i>Projecttitel</i>	<i>Maanden</i>	<i>Promotor</i>
Geannoteerde editie van de brieven van Karel van de Woestijne aan Emmanuel de Bom.	24	Anne Marie Musschoot
Spelen van Sinne. Tekstuitgave van de editie Willem Silvius (Antwerpen, 1562), f.A1r-3B1v.	12	Werner Waterschoot
De briefwisseling tussen Maurice Gilliams en Emmanuel de Bom ontsloten en geëditeerd.	12	Leen van Dijck
Briefwisseling van Stijn Streuvels met zijn Duitstalige uitgevers.	24	Marcel De Smedt
Geannoteerde leesuitgave van Ivo Michiels' literatuurkritische opstellen in Het Handelsblad (november 1948).	6	Yves T'Sjoen
Het archief van de 'Gentse' Academie als bron van cultuur- en literatuurhistorisch onderzoek.	12	Marijke De Wit
De elektronische editie van de correspondentie en tegen-correspondentie van Louis Paul Boon.	24	Kris Humbeeck

Verder werd er administratieve ondersteuning toegezegd aan het project Leesuitgave van: Stijn Streuvels, *Levensbloesem* (1937) dat onder auspiciën van het CTB wordt verzorgd door

Marcel De Smedt.

3.3. Projecten

Door de oprichting van het Vlaams Muzikaal Erfgoed (VME) als expertisecentrum op het vlak van het Vlaamse muzikaal erfgoed, werd de opdracht van het CTB bijgesteld en vervielen de gerangschikte muzikale projecten.

Wegens het uitblijven van de subsidie voor 2002-2003 en de malaise omtrent het decreet op de privaatrechterlijke archieven waaronder het CTB nu eens wel en dan weer niet zou kunnen gesubsidieerd worden, kon initieel geen enkel project worden aangevat per 1 oktober. Dankzij een subsidie van i 200.000 van het Vlaams Fonds voor de Letteren konden de volgende twee projecten, na een selectie van de *Raad van Deskundigen* van het Fonds, toch op 1 oktober starten:

- ! Geannoteerde editie van de brieven van Karel van de Woestijne aan Emmanuel de Bom.
- ! Briefwisseling van Stijn Streuvels met zijn Duitstalige uitgevers.

De overige gerangschikte projecten zullen volgens hun rangschikking en volgens de beschikbare kredieten in de loop van de volgende projectjaren aangevat worden.

Het project *Geannoteerde editie van de brieven van Karel van de Woestijne aan Emmanuel de Bom* (uitvoerder: Bert Van Raemdonck, promotor: Anne Marie Musschoot) begon met het verzamelen van materiaal (ca. 400 brieven uit de periode 1896-1928), het inlezen in de materie en het maken en collationeren van een afschrift. Van het leeuwendeel van de correspondentie beschikt het AMVC-Letterenhuis, waar het volledige corpus is bewaard, een getypt en ten dele gecollationeerd afschrift op papier. Omdat de beoogde editie een CD-ROM, en dus een elektronische uitgave is, zijn de bestaande afschriften van weinig nut. Het scannen ervan is vanwege het arbeidsintensieve proces om alle fouten achteraf te corrigeren ontoereikend gebleken. Daarom is geopteerd om een nieuw (elektronisch) afschrift te maken. Cindy Holtyzer (secretariaat CTB) neemt die taak grotendeels op zich. Tijdens een eerste lectuur van de correspondentie zijn aantekeningen gemaakt om met het annoteren te kunnen starten.

Net als het vorige Streuvels brievenproject wil het project *Briefwisseling van Stijn Streuvels met zijn Duitstalige uitgevers* (uitvoerster: Joke Debusschere, promotor: Marcel De Smedt) opnieuw, meer dan alleen de verdere inventarisatie van de briefwisseling tussen Stijn Streuvels en zijn uitgevers, vooral de inhoudelijke ontsluiting en een wetenschappelijk verantwoorde, elektronisch-kritische editie van dit epistolaire erfgoed voortbrengen. In deze tussenperiode werden 165 brieven uit de correspondentie tussen Stijn Streuvels en Adolf Spemann (Engelhorn Verlag, Stuttgart) getranscribeerd, geëditeerd en voor een deel geannoteerd.

Beide projecten worden uitgevoerd volgens de richtlijnen van het DALF project. De brieven worden getranscribeerd in XML volgens de DALF DTD die op 23 december 2002 werd gepubliceerd als discussion draft op de DALF website:

<<http://www.kantl.be/ctb/project/dalf/>> .

In deze tussenperiode werd er vanzelfsprekend verder gewerkt aan het De Coninck brievenproject.

4. Wetenschappelijke werking

4.1. Publicaties

In 2002 publiceerden de medewerkers van het CTB 4 monografieën en 40 artikels in tijdschriften en boeken, ze hielden 11 lezingen in binnen- en buitenland, en verzorgden 3 gastcolleges in het buitenland. De volledige lijst is te raadplegen op <<http://www.kantl.be/ctb/pub/>>.

Het CTB verleende zijn medewerking aan de realisatie van de publicatie Richard Minne en Frits Van den Berghe. *Een tong van lijntses. Geannoteerde leeseditie van de Brieven van Pierken (1931-1935) Bezorgd door Vincent Neyt.* (Gent: KANTL, 2002. Boek en CD-ROM), en aan de publicatie Edward Vanhoutte (red.), *Talig Erfgoed. De Zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw.* (Gent: KANTL (CTB), 2002).

De publicatie van de editie van het volledige dichtwerk van Richard Minne, *In duizenden varianten*, door dr. Yves T'Sjoen, werd door het CTB in 2002 gefinancierd. De editie verschijnt in 2003.

Verschillende publicaties werden voorbereid voor publicatie in 2003.

Daarnaast besteedden kranten, radio en televisie in verscheidene interviews aandacht aan de wetenschappelijke werking van het CTB.

4.2. Colloquia en studiedagen

De medewerkers van het CTB waren geregeld aanwezig op (inter)nationale colloquia en studiedagen, veelal met een paper of lezing.

Zelf participeerde het CTB in de organisatie van de volgende colloquia en studiedagen:

- ! Paraferalia - Studiedag Tekstgenese. AMVC-Letterenhuis, 23 oktober 2002. (i.s.m. AMVC-Letterenhuis, Constantijn Huygens Instituut (KNAW), Genese en de Vakgroep Nederlandse Literatuur U. Gent)
- ! Panelgesprek: Doel of Middel? De impact van de informatisering op de geschiedschrijving. KANTL, 13 december 2002. (i.s.m. Vlaams-Nederlandse Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI), het Vlaams Centrum voor Volkscultuur (VCV) en het Masereelfonds)

4.3. Seminars in Electronic Editing

Het CTB startte op 6 september 2002 met een eerste van een occasionele serie *Seminars in Electronic Editing* waarop (inter)nationale sprekers lezingen en demonstraties geven. De seminars zijn vrij toegankelijk en vinden plaats in het gebouw van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Info: <<http://www.kantl.be/ctb/seminar/>>

4.4. Workshop

Op vraag van het Vlaams Fonds voor de Letteren organiseerde het CTB op 2 november 2002 op de *Boekenbeurs voor Vlaanderen* een workshop rond het uitgeven van correspondentiemateriaal. De workshop werd druk bijgewoond, vooral door bestuursleden van auteursgenootschappen.

4.5. Onderzoeksverblijven

Van 01/06/2002 tot 07/07/2002 verbleef Edward Vanhoutte als gastonderzoeker aan de Wittgenstein Archives van de University of Bergen (Noorwegen) voor onderzoek getiteld: *Genetic encoding of modern manuscript texts: problems of time and overlapping hierarchies*. Hiervoor kreeg hij een Europese onderzoeksbeurs (5th Framework Programme Improving the Human Research Potential and the Socio-economic Base: Access to Research Infrastructures (ARI)).

4.6. Onderwijs

De coördinator heeft een onbezoldigde aanstelling als buitengewoon universitair lesgever (BAP) aan het departement Germaanse Taal- en Letterkunde van de Universiteit Antwerpen (UIA) waar hij in 2002 de volgende vakken doceerde:

- ! B33080: Humanities Computing: Electronic Texts.
- ! B12080: Genese en editiewetenschap: theorie en praktijk.

De coördinator verzorgde ook gastcolleges aan Rhodes University (Zuid-Afrika), en de Universiteit van Bergen (Noorwegen).

4.7. CTB Prijs voor Teksteditie 2002

Op 4 december 2002 werd de CTB Prijs voor Teksteditie 2002 uitgereikt aan Nele Bemong voor haar eindverhandeling *De Briefwisseling tussen Stijn Streuvels (1871-1969) en Joris Lannoo (1891-1971) uit 1925*. De jury bestond uit Jean Weisgerber (voorzitter), Yves T'Sjoen en Edward Vanhoutte. De jury was unaniem in haar oordeel en prees zowel de lijvige en complete editie van 72 brieven die aangeleverd werd in de vorm van een nauwgezette leeseditie en uiterst zorgvuldig opgestelde annotaties, als de literair-historische interpretatie en contextualisering van het materiaal dat in een 70 pagina's tellend hoofdstuk werd gegeven: "Op die manier krijgt de lezer niet alleen een goed inzicht in het ontstaans- en drukproces van bijvoorbeeld *De teleurgang van den Waterhoek*, of de perikelen rond de uitgave van Gezelles werken. Met dit hoofdstuk toont mevrouw Bemong ook meteen aan waarom de uitgave van dergelijke deelcorrespondenties zo belangrijk is voor de studie en kennis van het literaire verleden. De jury is van oordeel dat deze editie uitmunt in nauwgezetheid, volledigheid en kwaliteit, en bekroont de auteur met de *CTB Prijs voor Teksteditie 2002*." Het volledige juryrapport kan nagelezen worden op: <<http://www.kantl.be/ctb/prijs/jv02.htm>> .

4.8. Samenwerking

Het CTB werkte in 2002 samen met:

- ! AMVC-Letterenhuis
- ! Constantijn Huygens Instituut (KNAW)
- ! Digitale Bibliotheek der Nederlandse Letteren
- ! Interuniversitaire Werkgroep Genese
- ! Koninklijke Bibliotheek Albert I - Afdeling muziek

- ! KuLeuven - Departement Germaanse Taal- en Letterkunde
- ! KVABWK
- ! Masereelfonds
- ! Muziekcentrum v/d Vlaamse Gemeenschap
- ! Rhodes University (Grahamstown, Zuid-Afrika)
- ! Studiecentrum voor Vlaamse Muziek vzw
- ! The Wittgenstein Archives at the University of Bergen (Noorwegen)
- ! U Gent - Vakgroep Nederlandse Letterkunde
- ! Uitgeverij De Arbeiderspers
- ! Uitgeverij Lannoo
- ! Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar
- ! Universiteit Antwerpen (UIA) - Departement Germaanse Taal- en Letterkunde
- ! Vereniging voor Geschiedenis en Informatica (VGI)
- ! Vlaams Centrum voor Volkscultuur (VCV)
- ! Vlaams Fonds voor de Letteren

5. Publiekswerking

5.1. Website

Het dagelijkse contact met de buitenwereld gebeurt via de website van het CTB die in 2002 gevoelig werd uitgebreid. De bezoeker kan op de website informatie vinden in 11 grote rubrieken:

- ! Home
- ! Projecten
- ! Publicaties
- ! Medewerkers
- ! Evenementenkalender
- ! Seminar in electronic editing
- ! Jaarverslag
- ! Adviescommissie (GCTB)
- ! CTB Prijs voor teksteditie
- ! Prijzen & awards voor het CTB
- ! Vacatures

5.2. Evenementen

Het CTB organiseerde de volgende evenementen in 2002:

- ! 5 november 2002, AMVC-Letterenhuis: Voorstelling boek Hendrik Conscience, *De Leeuw van Vlaenderen of de Slag der Gulden Sporen. Tekstkritische editie door Edward Vanhoutte, met een uitleiding door Karel Wauters.* (Tielt: Lannoo, 2002). Sprekers waren: Dirk Demuyne, Marcel De Smedt, Tom Naegels en Edward Vanhoutte.
- ! 27 november 2002, AMVC-Letterenhuis: CTB-concertlezing: *Conscience, de leeuw en een lusthof vol muziek. Muzikale sporen van De leeuw van Vlaenderen en zijn auteur.* In deze afsluitende lezing van de reeks *Leeuwen van Vlaenderen* in het AMVC-Letterenhuis besprak musicoloog Jan Dewilde de aanwezigheid van muziek in het leven van Hendrik Conscience. De lezing ging gepaard met pianorecital door Heli Jakobson. (i.s.m. AMVC-Letterenhuis)
- ! 4 december 2002, KANTL: *Opening van het Nieuwe Werkjaar en Uitreiking van de CTB Prijs voor Teksteditie.* De voorzitter van de Academie, Prof. dr. Karel Porteman opende de avond die startte met een pianorecital door Heli Jakobson. Vervolgens verzorgde musicoloog Jan Dewilde (Studiecentrum voor Vlaamse Muziek/ex-CTB) de gastlezing *Conscience, de leeuw en een lusthof vol muziek... geïllustreerd met pianofragmenten door Heli Jakobson.* Edward Vanhoutte, coördinator van het CTB, maakte vervolgens de balans op van 2 succesrijke jaren, waarna de CTB Prijs voor Teksteditie 2002 werd uitgereikt aan Nele Bemong voor haar eindverhandeling *De Briefwisseling tussen Stijn Streuvels (1871-1969) en Joris Lannoo (1891-1971) uit 1925.*

Een kalender van de activiteiten van het CTB wordt bijgehouden op:
<<http://www.kantl.be/ctb/event/>>.

6. Administratieve werking

6.1. Personeel

In het werkjaar 2001-2002 (01/01/2002-30/09/02) telde het CTB 5 voltijdse en 2 halftijdse wetenschappelijke medewerk(st)ers en 1 voltijdse administratief medewerkster. Vanaf 1 augustus kwam daar een voltijds wetenschappelijk medewerker bij. In de tussenperiode (01/10/02-31/12/02) liep het personeelsbestand terug tot 4 voltijdse en 1 halftijdse wetenschappelijk medewerk(st)ers en 1 voltijdse administratief medewerkster.

6.2. Communicatie

De interne communicatie tussen de coördinator en de medewerkers, promotores en leden van de adviescommissie (GCTB) wordt sinds december 2001 geregeld via omzendmails die regelmatig worden verstuurd. Daarnaast bezocht de coördinator elk project ten minste vier maal (trimestrieel). De externe communicatie verloopt via de website van het CTB <<http://www.kantl.be/ctb/>>, gerichte mailings, aankondigingen op Neder-L en via de pers.

6.3. Secretariaat

Naast de dagelijkse administratie van het CTB en de administratieve ondersteuning en promotie van de projecten en de werking van het CTB, werd er door de administratief medewerkster Cindy Holtyzer ook actief meegewerkt aan de realisatie van o.a. de tekstkritische editie van *De Leeuw van Vlaenderen*, en de transcriptie van de brieven van Herman De Coninck.

Een onevenredig aantal werkuren werd door de coördinator en de administratieve kracht van het CTB, de vaste secretaris en het administratief personeel van de KANTL (vooral Marijke De Wit en Luc Bauwens) besteed aan moeilijkheden rond de financiering van het CTB en het ontvangen van de toegezegde subsidies.

Edward Vanhoutte
Coördinator CTB

